

Iz „krtove dežele“.

Ali ste ga že videli kdaj na travniku ali na vrtu malega črnega go-
spodiča v lepi žametasti kamižolici?

Oni dan naletim pri Pleškovi ogradi na Uričkovega Martinca, ki je stal mirno kot solnati steber rajne Lotove gospe z motiko v roki pri kupčku zemlje.

„Kaj vendar nameravate, oče?“ ga nagovorim približujoč se mu. A le z roko mi je dal znamenje, naj počakam, v naslednjem trenutku pa je zažvižgalo po zraku, in motika se je zapičila urno v prsteni kup, iz katerega se je iztrkalikala majhna živalca — krt.

Preden sem mogel kaj storiti, je poturčala še vedno urna roka starega krtolovca ubogo žival.

„Oh, Martinč, zakaj ste storili to!?“

„Kaj ne vidiš, da je ta-le krtina še čisto sveža. Zalotil sem hudodelca prav pri delu. Čemu preriva zemljo, ki ni njegova? In tam-le je druga krtina, tam tretja, peta, deseta!“

„O očka! To je že res, da so vam krtine prav nevšečne; toda naravoslovci so že davno edini v tem, da prekaša korist, ki jo imata kmet in vrtnar od krta, stokrat škodo, ki jo dela s svojimi krtinami. Imeti bi morali sto jezikov, ako bi hoteli dovolj zahvaliti Boga za to koristno živalco, ki nam pokonča toliko podjedov, bramorjev, polžev, gosenic in druge nesnage.“

„No, no!“ mi je hitel goreče ugovarjati starina, „ali tega pa ne veš, da pokonča krt tudi mnogo koristnih črvov-deževnikov in da je, kot vse druge krtice in glodavci, sploh nevaren tudi vrtnim rastlinam, ako mu zmanjka mesne hrane?“

„No, no, na to očitaneje pa odgovor ni ravnotako težak. Res so deževni črvi črncu to, kar otroku slastna klobasica, toda škoda pri tem ni ravno velika. Krt samo brani, da se črvi preveč ne razmnože; da bi jih zatrl, ta je čisto bosa — črvi so namreč preveč zviti in čuječi. Toda — pravite — da se prištevava krt glodavcem, zato menda, ker je njegovo latinsko ime „Mus tolpa“ in „mus“ pomenja miš, ki gloda? Seveda, če je to res, potem mi bo težko braniti njegov kožušček. Zato mi boste pa gotovo dovolili vi pa tudi mladi naši bralci, ako se podstopim dokaza, da temu ni tako.“

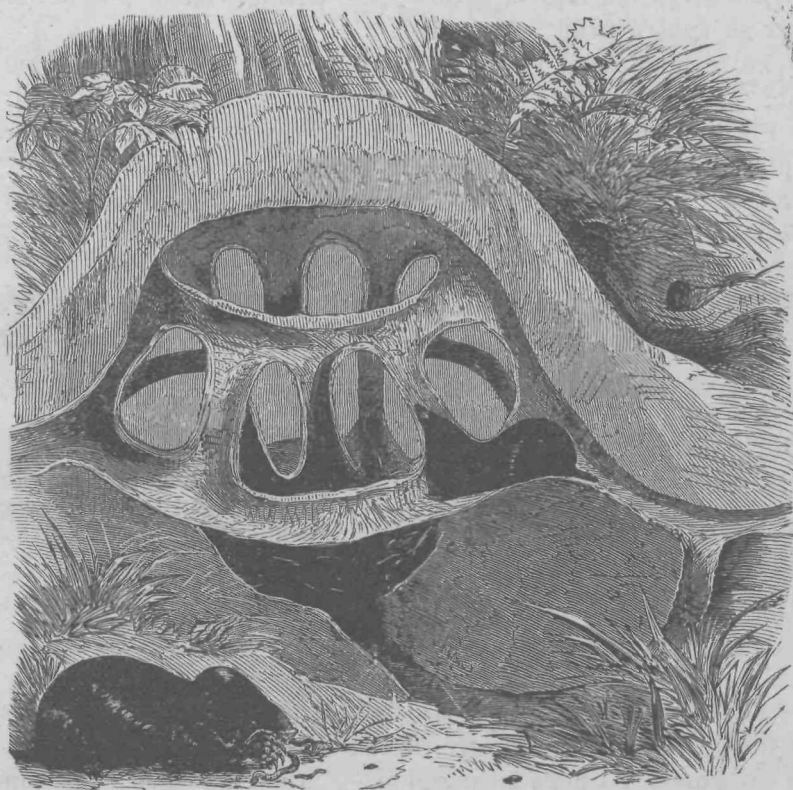
„Z veseljem bom poslušal jaz in tudi mali Vrtčarji dokaz za reč, ki mi je čisto nova,“ je prosil Martinč. — — —

V bližnji Mihelnovi hosti sem poznal veliko družino črnih mravljincev in te sem naprosil, naj dokažejo staremu Uričku, pa tudi celemu svetu mojo trditev. Z veseljem so prevzele pridne žuželke zaupano jim nalogo. Sprejele so zemeljske ostanke ubitega krta v svoj dom in ga v nekaterih dneh obrale in očistile do belih kosti; in ravno okostnica ali skelet glave nam kaže prav očitno, da krt ni glodavec, ampak žužkojed.

Miši, veverice, zajci in drugi glodavci imajo namreč v gornji in spodnji čeljusti po dva kot dleto ostru zoba-glodača; pri krtu pa lahko vidite, da

ima zgoraj in spodaj po šest majhnih, ostrih zobkov-sekalcev; za njimi vsega skupaj štiri večje ukrivljene podočnike — kot zverine — in na to še 28 ostrogrbastih kočnjakov ali meljakov. To zobovje je najboljši dokaz, da zaničuje krt vsako rastlinsko travo in da bi moral poginiti sredi najboljših pogač.

To sem razkazal Uričkovemu Martincu, ki me je gledal malega šolarčka, debelo kot Petek Robinzona, ko sta se prvokrat srečala. Svoje dokazovanje pa sem sklenil z besedami:



„Odveč bi bilo, ljubi Martinc, ako bi hotel še nadalje hvaliti krta, ki zasluži za svoje delo baronski stan, četudi je preprost kopač. Na umetno stavbo njegove graščine, ki obstoji (glej sliko!) iz par vzporednih obročastih rovov v različni globočini, zvezanih s poševnimi votlimi stebri, pri tem niti ne mislim ne. Le norci zatirajo to koristno žival. In če bi bilo treba prijeti desetkrat za grablje, da, če bi morali spomladanske gredice zavarovati z bodečim trnjem proti krtu: vkljub vsemu temu nam je on ljub gost, in kadar nas spomladi pozdravljajo prve krtine na travniku in vrtu, kjer jih je navrhovatil neutrudljivi delavec čez zimo, voščimo malemu črnosuknježu, znanilcu vzbujene narave, prav prijateljsko: Dobro došel!

Franc Pengov.

